

Abdi Himmetsade
2143 - عبد الله عبدي بن شيخ همت الرومسي

الإستانبولي العثماني الخنفي الصوفي البيرامي الشاعر
الموسيقي الخطاط المتخلص بعبدي المعروف بممت زاده
المتوفى بأسكدار سنة 1710/1122

(أنظر : ذيل كشف الظنون 517/1 ؛ هدية العارفين
479/1 ؛ عثمانلي مؤلفري 313/2 ؛ مستقيم زاده تحفة
خطاطين ص 286)

من تصانيفه :

1- ديوان عبد الله عبدي = ديوان همت زاده (ت)

جامعة إستانبول رقم 6/5537 ورقة 6 ؛

2 - ديوان لغاز - في الأدب (منظوم) (ت)

حزبه رقم 1050 ورقة 206 - 216 ؛

3 - شرح قصائد عرفي شيرازي في مدح الرسول (ت)

لالا إسماعيل رقم 518 ؛ رقم 2/728 ؛ عاشر أفندي رقم

8/428 ورقصة 98 - 106 ؛ رقم 9/428 ورقصة

111-107 ؛ رقم 6/428 ؛ عاشر أفندي رقم

8/428 ورقة 98-106 ؛ رقم 9/429 ورقة 107-
111 ؛ رقم 6/428 ؛

4 - شرح نعت عرفي شيرازي في مدح الرسول (ت)

عاشر أفندي رقم 7/428 ورقة 79-97 ؛ متحف مولانا

2542 ورقة 51 ؛ لعله ؛ شرح قصائد عرفي شيرازي في مدح
الرسول "

5 - كنجينه ء إيجاز - في الأدب (منظوم) (ت)

متحف الآثار رقم 228 ؛

1 EKİM 2006

MADDE YAYIMLANDIĞI
SONRA GİLEN DOKÜMAN

sayfa: 682

علي رضا قره بلوط، معجم المخطوطات الموجودة في مكتبات
إستانبول ، الجزء الثاني، [y.y.,t.y.] ، İSAM 141628

ABDÎ

ABDÎ, bk. ABDÜLGANİ (Vardarî Şeyhzade)
(? – 1697)

ABDÎ (17. yy.): Divan şairi ve tarihçisi. Kefe Valisi Rıdvan Paşanın oğlu olduğu için Rıdvan Paşazade Abdullah Çelebi diye tanındı. Eğitimini Kırım'da yapıp sonradan İstanbul'a geldiği sanılmaktadır. IV. Murad ve Sultan İbrahim devirlerinde müteferrikalık yaptı. **Eserleri/Tarih:** 1639'da *Teş'ulü'l-l-Ezhâr fi Acâ'ibi'l-Aktâr* adlı Arapça bir esere dayanarak yazdığı *Târîh-i Mısır* adlı kitabını Kara Mustafa Paşa adına kaleme alıp IV. Murad'a sundu. Aslında bir genel tarih olan dokuz fasıllık bu eserin son faslında I. Selim'in Tumanbay'la savaşını anlattı. (TSMK TYK, 1/196). İkinci eseri *Tevârih-i Dest-i Kıpçak* adlı bir Kırım hanları tarihidir (TSMK TYK, 1/327). 1637'ye kadar gelen hanlardan kısaca bahseden, sağlam bilgiler ihtiva eden bu eserin ilmî basımı Prof. A. Zajackowski tarafından yapıldı.

Kay.: OM 3/103-104; *Tevârih-i Dest-i Kıpçak*, Warszawa 1966, s. 7-20; TDVİA 1/94. ♦M. CUNBUR

ABDÎ (1629 - 16.11.1705): Mutasavvıf şair. Edirne'de doğdu. Asıl adı Abdülhay Celvetî'dir. Halvetî şeyhi Saçlı İbrahim Efendi'nin oğludur. Babasının yanında tasavvuf eğitimi gördü. Bir süre Çirmen Sancağı Akçakızanlık kasabasındaki Şeyh Alâeddin Zaviyesine şeyh oldu. 1660 Martında babasının ölümüyle boşalan Edirne Sultan Selim Camii vâizliğine ve zaviye şeyhliğine, 1686'da İstanbul Kadırga Limanı'ndaki Kadızade Mahmud Efendi'den boşalan Sokullu Mehmed Paşa Zaviyesi şeyhliğine getirildi. 1688'de ayrıca Eminönü Valide Sultan Camii vâizliği görevi verildi. 1691'de Üsküdar Aziz Mahmud Hüdaî Tekkesi şeyhliğine atandı. Safayî'ye göre 1115 (1703/4), Salim'e göre 1117 (1705) Recebinde öldü. Öldüğü zaman yetmiş altı yaşındaydı. Hüdaî Tekkesi civarındaki Halil Paşa Türbesi'ne gömüldü. Abdî ve Abdülhay mahlâslarıyla tasavvufî şiirler yazdı. Şiirleri en çok bestelenen mutasavvıf şairler arasındadır. Müstakimzade'nin *Mecmûa-i İlâhiyyât* (SK Esad Ef. Nu. 3397, 147^a)'ına göre kendi besteleri de vardı. **Eserleri:** *Manzum Kaside-i Bürde Tercümesi* (NOSK Nu. 3213), *Fethü'l-Beyân li-Husûli'n-Nasri ve'l-Fethi ve'l-Emân* (SK Hacı Beşir Ağa Nu. 34), *Tefsîr-i Ba'z-ı Suver-i Kur'aniyye* (İÜK Nu. TY. 2201), *Şerh-i Gazel-i Hacı Bayram-ı Veli* (İÜK Nu. TY 9771, 23^b-26^a; İb Ata. K. Nu. 997/2), *Şerh-i*

Gazel-i Hazret-i Hüdaî.

Kay.: R. Canım, *Edirneli Şairler*, s. 344-347; HC 2/199; MŞTÜ, s. 73-74; NAFE (SK Esad Ef. Nu. 2549, s. 183^b-184^a); OM 1/125-126; RBE (BDK Nu. 10392), s. 303-304; SO 3/307; TDEA 1/19-20; TDVİA 1/227-228; TGDEİS, s. 4; TN 2/634 (2692); TŞ 1/227-229; TŞ/S, s. 462-463; VF s. 499; VSMRS (SK Esad Ef. Nu. 1375, s. 24^a). ♦M. CUNBUR

ABDÎ (1640 - 14.12.1710): Mutasavvıf şair ve beste-kâr. İstanbul'da doğdu. Asıl adı Abdullah'tır. Bayramî tarikatının Bolu'dan yetişen ve IV. Mehmed devrinin ünlü şeyhlerinden mutasavvıf şair Himmet'in* oğludur. Bu yüzden Himmetzâde diye tanındı. Abdî gençliğinde medrese eğitimi gördü. Özellikle tefsir ve hadis ilimlerinde derin bilgisi ve hitabetiyle tanındı. Devrin padişahı IV. Mehmed'in huzurunda sayısız vaaz verdi. Bir ara babasının tarikatına girdi. 1669'da Kasımpaşa Camii vaizliğine atandı. 1679'da Kulaksız İmamı Mahmud Efendi yerine Halilpaşa Camii vaizliğine nakledildi. 1683'te babasının ölümüyle boşalan, Yenibahçe civarındaki Himmetzade Tekkesinin şeyhliğine getirildi. Şeyhlikle birlikte vaizliğini de sürdürdü. 1693'te Sultan Selim Camii vaizliğine atandı. 1694'te Fatih Camii'ne naklolundu. 1695/1996'da ordu vaizi olarak II. Mustafa'nın Nemçe seferine katıldı. 1708'de Bayezid Camii'ne; 1710'da da Süleymaniye Camii'ne vaiz oldu. İstanbul'da öldü. Üsküdar'daki Bezcizade (=Himmet Efendi Tekkesi) Dergâhı'nın bahçesine babasının yanına gömüldü. Arkadaşlarından şair İsmet* "Eyle Himmetzade Yâ Rab adn-i a'lâyı makâm" ve Arpaemini Sâmî* de "Kürsî-i adni makâm eyledi Himmetzade" tarihlerini yazdılar. Sözü nü sakınmayan bir insandı. Şiirlerini Abdî, Himmet, Himmetzade, Abdullah ve Derviş Abdullah mahlâsları ile yazdı. Matla'ları özellikle beğenildi. Hem divan tarzı hem de mutasavvıfane şiirleri değerlidir. Mürettep divanı vardır. Yazma nüshaları MK Yz. A 2835 ve İÜK T. 5537/6'dadır. On yedi ilâhîsi Üsküdar Selimağa K. Haşim Paşa 15 numaralı mecmua içindedir. Bunlardan on üçü Çalâk Dede, Şeyh Mustafa ve Yusuf Çelebi tarafından bestelenmiştir. Kendisi de musiki ile meşgul oldu, babasının ilâhîlerini besteledi. Sülüs ve nesih yazıyı Hafız Osman'dan meşk etti. Çağının geçerli ilim dallarında bilgi sahibi olarak yetişmesi yanında, duygu ve düşüncelerini parlak bir biçimde ifade eden bir vaiz, tekke ve divan edebiyatı vadisinde hece ve aruzu aynı başarıyla

28 TEM 2006

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

010089 13-446 İslamoğlu, Abdülmecid. "Himmetzade Abdullah (Abdi): hayatı eserleri ve Divan-ı Nu'üt'u." Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, 2003. 206 y. (Danışman: Prof. Dr. Mehmet Akkuş) (İslâmî Türk Edebiyatı)

010089

27 TEM 2006

Bayram, Ömer. "Himmetzade Abdi ve Gencine-i İ'caz isimli mesnevisi." Yüksek Lisans Tezi. Fatih Üniversitesi, 2000. XIX,179y.,Tıpkıbasım. (Danışman: Doç. Dr. Ali Fuat Bilkan)

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

28 Aralık 2014

010089 ABDİ, Himmetzâde
ABDULMECİT İSLAMOĞLU, *Himmetzade
Abdullah (Abdi), hayatı eserleri ve Divan-ı
Nu'üt'u*, Ankara Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2003

010089

ABDÎ, Himmetzâde

-
- 1 HANZADE GÜZELOVA, Abdî'nin Heft Peyker mesnevîsi (inceleme-metin-dizin), Hacettepe Üniversitesi, Doktora, 2008
 - 2 ÖMER BAYRAM, Himmetzade Abdi ve Gencine-i İ'caz isimli mesnevisi, Fatih Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2000